

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 17:36
צאת השבת 18:48
ר"ת 19:35

שיר ליום השבת

בגרוסוורדיין שבהונגריה היה מנהל בנק, יהודי מתבולל. יום אחד, לאחר העבודה, הודיע לו המשרת: "הרבי מויז'ניץ בפתח, מבקש להתקבל לראיון". תמה: מה לו ולרבנים? אולי בא להתרים. אי אפשר לסרב. שיכנס. קם לכבוד האורח בעל הזקן הצחור והגלימה השחורה. ביקשו לשבת, ישב גם הוא, וחיכה. והרבי יושב מולו, מביט בו בעיניים אוהבות, ושוקק. שתק גם הוא. שתקו שניהם. שתקו דקה, ושתיים. חמש, ועשר.

ואז קם הרבי, והושיט ידו לפרידה. לחצה בחום, ופנה לצאת... יותר לא יכול היה להתאפק. "אה... יאמר לי הרבינר, בשל מה זכיתי לכבוד הזה..." "העונג היה שלי", השיבו הרבי. "עליתי לכאן כדי לקיים מצוה". "מצוה? איזו מצוה?" "מצווים אנו מפי חכמים, שכשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע. יש בפי מה לומר לכבודו - אבל זהו דבר שאינו נשמע, שכבודו לא יעשהו. לכן באתי, אפילו נפגע: "מי אמר שלא אסכים? אדרבה, אשמע ואסקול". "לא, לא! כבודו לא יסכים, ומצוה עלי לשתוק". "למה? אולי אסכים!" "טוב", נכנע הרבי. "ובכן, אמש היתה אצלי אלמנה. בעלה נפטר לפני שנה, השאיר אותה עם ארבעה ילדים רכים - ועם משכנתא מהבנק של כבודו. מטה לחמה נשבר, היא סובלת חרפת רעב. ודאי שלא עמדה בתשלומי המשכנתא, והבנק עומד לממש את זכותו ולזרוק אותה ואת ילדיה לרחוב". "מה אפשר לעשות?" אמר הבנקאי, "אלו הן התקנות. אני רק מנהל, איני הבעלים..." "הן הוא אשר אמרתי, שזה דבר שלא נשמע, ומצוה שלא לאמר! היה שלום..." "לא, לא, שהרבי לא ימהר, נראה מה אפשר לעשות. אולי פריסת תשלומים..." "אין להם לחם לאכול", הזכיר רבי, "וכבודו רק מנהל, אינו הבעלים..." "לא! ישב הרבי, נחשוב מה לעשות..." ותוך שעה נמצאה הדרך להקפאת התשלומים, להשאר המשפחה בדירתה. אותו המנהל, היה... רשע? לא. ודאי שלא!

אם כן, כיצד חתם על הצו לזרוק אלמנה ויתומים לרחוב, וידו לא רעדה? נצייר לנגד עינינו את מלך החיות, האריה, המתקרב לגדי רך. הגדי עומד מולו, רועד, מביט בעיניים מתחננות, פוצה: מה, מה, חוס ורחם... והאריה ממשיך ומתקרב... האם נסיק מכך כי האריה הוא רשע? לא. האריה, פשוט, אינו שומע. כלומר, שמייעתו טובה, אבל אינה מכוונת לתדר של פעיית גדיים... כמוהו הרשעים. אנשים טובים ביסודם, אבל אטומים לחלוטין לרגישות קרבנותיהם. זה קורה במסחר. יושבים אנשים בחברת יועצים ועורכי דין, ומתכננים תרגיל פיננסי. תרגיל שמישהו יפסיד בו את כספו, יאבד את עולמו. אבל אנו האריות, והוא הגדי. ופעיייתו אינה מגיעה לאוזנינו.

יש אבות מסורים, נחמדים, שהם גם בעלים למופת, אבל משום מה, אינם שומעים בלילה שהתינוק בוכה. והם באמת אינם שומעים! אוזנם אינה מכוונת לתדר. האישה קמה, מאכילה, מערסלת, מרגיעה. והם - ישינים בשלווה... ויש סוג נוסף. גם הוא כמשל. "תעשה אדם כדגי הים". מה ההקבלה? אומרים חז"ל: "מה דגים, גדולים בולעים את הקטנים - אף בני אדם, גדולים בולעים את הקטנים". אם תפתחו את קרביי של הדג ותמצאו בו דגיגים, תיווכחו בפרט מפתיע ומעניין: ראשי הדגיגים לצד זנבו של הדג. תמיד. כלומר: הדג הטורף אינו מזנק אחריהם. הוא פותח פיו לשאוף מים, והם נכנסים לתוכו מאליהם...

אם נשווה אותו לחיית טרף, ייעלב: זו השמעה! הוא שייט לתומו, והדג פשוט נכנס... אכן כך. יש כאלו שאיני כחיות טורפות. הם רגישים למצוקות הזולת, לפעיות הגדי. אבל יושבים בחברה ומלהגים ומדברים, ובלא כל כוונה רעה "נכנס לפינו" פלוני ואלמוני, והופ - נבלע...

והתורה דורשת מאתנו: "ואנשי קודש תהיו לי". ההדגשה אינה רק על ה"קודש". היא גם על ה"אנשים"! היה בן אדם. לא חיה, ולא דג. אל תטרף, גם לא לפי תומך...

(מעין השבוע)

מאורה של הפרשה

מסופר מעשה באדם שהמר לו גורלו, וצרות רבות התרגשו ובאו על ראשו, אמר: אלך לרב, ואשאל מה זה ועל מה זה! אדע, בשל מה באו עלי הצרות הרבות! הלך אל הרב לקבול ולהתאונן על הנהגת שמים.

ראה הרב ופניו זועפים. קידמו במאור פנים ואמר: "ישב נא, וישתה כוס חמין!"

ישב לשולחן ובירך בכבוד ראש. לגם לגימה, וקם להיפרד.

תמה הרב: "מדוע פנית ללכת, הן לא אמרת לשם מה באת!" אמר: "באתי, כי הציקה לי שאלה. וקמתי, כי קיבלתי תשובה!" תמיהת הרב גברה: "לא נשאלתי כל שאלה, ולא השבתי תשובה!"

הסביר האיש: "ביקשתי לשאול ולהקשות על הנהגת הבורא יתברך. הוגשה לי כוס חמין, וברכתי עליה במתינות ובכוונה, כפי שמברכים במחיצתו של הרב. או אז נתתי לבי למילים שיצאו מפי, ושמעו אוזני את אשר דיברתי: ברוך אתה ד', מידת הרחמים. א-לוקינו ומנהיגנו. מלך העולם ושליט יחיד בו. שהכל נהיה בדברו! אם כן ודאי שמשפטו אמת וצדק, והכל לטובה, ומה לי עוד להקשות!..."

נענה הרב ואמר: "אכן, כבר אמרו חכמים שלמאמין אין קושיות, ולמי שאינו מאמין לא יועילו התירוצים..."

אמר משה רבינו: "כי שם ד' אקרא", כשאני מזכיר לכם שד' מהווה הכל, ומזכיר ושבעל הרחמים, אזי: "הבו גודל לא-לקינו", תודו ותשבחו גם לאלוקים, למידת הדיון, מתוך אמונה וביטחון שהכל לטובה!

(מעין השבוע)

נקודה למחשבה

בני ברנביץ הפצירו ברבם האגון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שיאש בפניהם דברים בפרשת התשובה, פרשת האזינו. עלה הרב לבימה ואמר: "משה רבינו פונה אל השמים והארץ, שיהיו עדים לדבריו: 'האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי! כלום אין זו יומרה מצד בשר ודם, ילוד אישה, לצוות על השמים והארץ?! אבל הוא מנמק: 'כי שם ד' אקרא, הבו גודל לאלוקינו!' איני דורש זאת עבורי ולכבוד עצמי, אלא לכבוד שמים. ועבור כבוד שמים ניתן לרתום את הבריאה כולה, הכל חייבים בכבוד השמים!"

כיוצא בכך, מבקש כל אדם כל טוב לשנה החדשה, שהמזל יריק עליו מלוא שיפצו לטובה. מדוע, באיזו זכות, ועל מה? אבל אם נבקש זאת לכבוד שמים: פרנסה טובה - כדי שנחנך את בנינו ברווחה בדרך התורה והמסורת הנפלאה, בריאות - כדי שנוכל לקיים מצוות כראוי ולאגדל ילדינו לתורה ולמצוות. אם זה יהיה מבטנו - נוכל לבקש כל טובה, ונקבל בשפע!"

היותה זו שיחה קצרה, אבל די היה בה לחולל תפנית במבט על על כל הבקשות והתפילות!

(מעין השבוע)

בברכת שבת שלום!

עריכה: משפחת שמעיה

לע"ב איבנו הר"ר אילן סבה בן סניורה ז"ל

להקדושת העלון ולהשתתפות בהפצתו: 054-8403899

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

זוג הגון: אורית יהודית, יעקב משה, יוסף והדס בני מרים דבורה פנינה רפ"ש: הלל בן יעל אסנת. יוסף צבי בן מיכל. שרה שמחה בת עדי. תהילה בת יעל מיכל בת מרים דבורה פנינה. לע"ב: הגה"ר עובדיה יוסף זצ"ל. ששון בן מסעודה ז"ל סניורה בת מתוקה ז"ל. חתן בת מרים ז"ל. חתן בת מרים ז"ל. מתוקה בת סלחה ז"ל

ושמחת בחגך

מצוות עשה מן התורה לשמוח בבשר ויין, ומצווה לשמח את הנשים בראוי להם, דהיינו בבגדים ותכשיטים נאים, כאשר תשיג ידו. ואת הקטנים בראוי להם, בקליות ואגוזים, מגדנות וממתקים.

אע"פ שמצווה לשמוח בכל המועדות, בחג הסוכות היתה במקדש שמחה יתרה, שנאמר: "ושמחתם לפני ד' א-לוקיכם".

כיצד היו עושים?

בערב יום-טוב ראשון היו מתקנים בבית המקדש מקום לנשים מלמעלה, ולאנשים מלמטה, כדי שלא יתערבבו אלו עם אלו, ומתחילים לשמוח ממצאי יום טוב ראשון, וכן בכל יום ויום מימי חול המועד.

והיאך הייתה השמחה?

החליל מכה לפנייהם ומנגנים בכינור ומצילתיים, וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו... ומרקדין ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכין כל אחד ואחד כפי מה שיודע, ואומרים דברי שירות ותשבחות. ומצווה להרבות בשמחה זו. גדולי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והזקנים ואנשי מעשה, הם שהיו מרקדים ומנגנים ומשמחים בבית המקדש... וכל העם האנשים והנשים כולם באים לראות ולשמוע.

"יעלה ויבוא"

יש להזכיר 'יעלה ויבוא' הן ב'שמונה-עשרה' והן בברכת המזון. * מי שטעה והתפלל בחול המועד תפילה של יום טוב, לא יצא ידי חובתו, וצריך לחזור ולהתפלל תפילה של חול ולהזכיר 'יעלה ויבוא'.

* מי ששכח לומר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, ונזכר לאחר שהתחיל בברכת 'הטוב והמטיב', אינו חוזר ומברך, ורשאי לומר נוסח 'יעלה ויבוא' ב'הרחמן'.

הלכות חול המועד

* ימים שבין הראשון של החג הסוכות ליום שמיני עצרת נקראים 'חול המועד' ובתורה נקראו בשם 'מקראי קודש', ולכן אסורים בעשיית מלאכה, כדי שלא יהיו כשאר ימי החול שאין בהם קדושה כלל.

ולכן ראוי לכבד את ימי חול המועד בכסות נקייה, בבשר וביין, ולשמח את הנשים. ויש לכבדו במאכל ובמשתה.

* מצוה לעלות לירושלים, ובפרט לכותל המערבי אף על פי שאין מצוות 'עליה לרגל' בזמן הזה מהתורה.

* יש אומרים שאיסור עשיית מלאכה בחול המועד הוא מהתורה, ויש אומרים שהוא מדרבנן. לפיכך, צרכי רבים וכן 'דבר האבד' שאם לא יעשהו בחול המועד יבוא לידי הפסד, מותר לעשותם. וצרכי רבים שהם לצורך המועד מותר לעשותם אפילו על ידי מעשה אומן.

* כל סחורה שאינה לצורך המועד, אסורה בחול המועד בין לקנות ובין למכור. ואם יש לו סחורה שאם לא ימכרנה יפסיד מהקרן, מותר למוכרה.

* מותר להגף בגדיו בחול המועד, והנהוגים להחמיר תבוא עליהם ברכה.

* אסור לכבס בגדים בחול המועד, אפילו לצורך המועד, והטעם משום שגזרו חז"ל פן לא יכבס בגדיו לפני החג ויכנס לרגל כשהוא מנוול בבגדיו. ומותר לכבס מגבות שמנגבים בהם ידיים ומתלכלכים תמיד.

מי שאין לו אלא חלוק (בגד) אחד - מותר לכבסו, וכן מותר לכבס בגדי קטנים מפני שדרכם להתלכלך תמיד בעפר, ומכל מקום לא יכבסו להם אלא בגד אחד שהוא נחוץ ביותר. * אסור לכתוב בחול המועד. אך חידושי תורה מותר לכתוב, שמא ישכחו ממנו אם לא יכתבם, ונחשב ל'דבר האבד'.

* מותר להצטלם, אך יפתח את התמונות רק לאחר המועד. * מותר לנגן בכלי שיר, ומותר גם לתקן כלי שיר, שאם נפסקה נימה מהכינור מותר לקשרה ולהדקה. (ילקוט יוסף)

הגאון רבי שמעון ישראל פוזן זצ"ל, רבה של שפראן, פתח במשל: מעשה באחד ממשרתי הארמון שנצטווה למרק את כתר המלך ולנקותו מכל שמץ אבק, העלול לעמם זהרו. ניקה בשקדנות את כתר הזהב המגולף, משובץ אבני החן, והתפעל מיפעתן וברקן. ידע כי כל אבן בכתר מושלמת, ואין ערוך ליקירתה. פחז עליו יצרו, עקר אבן אחת מתושבתה וטמנה בכיסו. ולא ידע המלך עומד בחלון, משקיף על מעשיו.

סיים המשרת, הניח את הכתר על כר הקטיפה ויצא. נכנס המלך, חבש את הכתר, ותושבת האבן העקורה התנוססה במרכזו בכל כיעורה. פנה המלך לטרקלין, ישב על כס מלכותו ושלח לקרוא לשר, הממונה על המשרתים. הופיע השר ראה את הכתר הפגום, ונחרד.

אמר לו המלך: "משרת פלוני ניקה את כתרי, מרקו והבריקו. שבע רצון אני מעבודתו, אמור לו. שלח אותו לכאן, לנקות את נברשות הטרקלין". סח למשרת שהמלך מוקיר את עבודתו במירוץ הכתר, ובחר בו לניקוי נברשות הטרקלין בעודו יושב בו על כס המלכות - היתכן כבוד גדול מזה למשרת! שמע המשרת, שמח - וחשש.

על קורת רוחו של המלך משירותו ועל שנשא חן בעיניו. וחשש, שמא התגלתה הגניבה, שמא נפל עליו החשד ואין זו אלא מלכודת. בנקיפות לב עלה לטרקלין והמלך האיר לו פניו, התעניין בו, והתושבת החלולה בכתר ניבטה אליו כמאשימה. הודה לו המלך על שקידתו בניקוי הכתר, וסיפר כי עקב אחריו מן החלון וראה כיצד הבריק במרץ. שוקל הוא להעלותו בדרגה.

נרעש הלה: אם ראה המלך - הן ראה הכל, והנה מעלים הוא עיניו ממעילתו ורוצה בטובתו. איך יגמול רעה תחת טובה, איך יוכל לראות את כתר המלך פגום, והאבן היקרה חורכת את כיסו!

פרץ בבכי תמרורים והתוודה על חטאו: אכן, המלך מטיב עמו - והוא פשע ומעל באימונו, עקר אבן מכתרו... והמלך מרגיעו: "ידעתי, בני - אך ידעתי גם כי לא במעל עשית זאת. משרת נאמן אתה אלא שפחז עליך יצרך, סולח אני..." אבל המשרת לא הסתפק בסליחה ובמחילה. איך יוכל להיות שלי, כאשר כתר המלך חסר ופגום, והאבן אינה בתושבתה!

נענה המלך ואמר: "עלה נא על מעלות הכסא, וקבע את האבן במקומה!" עלה המשרת במעלות, והמלך הרכין את ראשו וקרב את כתרו, והמשרת קבע בו את האבן והשלים את כתר המלוכה!

האדם, משרת המלך הוא. כל ייעודו, לשרת את מלך מלכי המלכים, הקב"ה. ואכן, ממרק הוא את כתר המלך, אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון, אך מפעם לפעם פוחז עליהם יצרם, והם עוברים עבירה. עוקרים אבן מהכתר. ובכל יום ויום בת קול יוצאת וקוראת: "עד מתי פתאים תאהבו פתי, שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם", המלך הקדוש קורא לבניו אהוביו לשוב בתשובה, ומכח בת קול זו מתעוררים הרהורי תשובה בלבבות.

אבל האדם בוכה ומתמרמר: איך אעשה תשובה כראוי, ועדיין חסר כתר המלך את המרגלית היקרה שאיבדתי בחטאי! ואז, כביכול, מגביה הקב"ה את החוטא ומנשאו למדרגה שאפילו צדיקים גמורים אינם עומדים בה, וזדונות נהפכות לו כזכויות, כדי שכתר המלך יושלם ויזהיר ככתחילה.

"כנשר יעיר קנו, על גוזליו ירחף", אם האדם מרגיש שעולים בו הרהורי תשובה - ידע נאמנה שהם מכוחו של הבורא יתברך הקורא לו ומעוררו לשוב אליו. אך אם האדם מצר ומתמרמר, איך יוכל לשוב ופגמו כה רב ועצום, הנה: "יפרוש כנפיו יקחוהו", ידע שהבורא יתברך מעלהו לדרגה גבוהה ונשגבה, "ישארו על אברתו" - ופירש בזוהר הקדוש שהכוונה לאבריה וכנפיה של השכינה הקדושה כביכול. שעוזרו לתקן כל מה שפגם!

מה צריך להיות - יהיה

האחים הצדיקים רבי אלימלך מלידזנסק ורבי זושא מאניפולי זצ"ל, רגילים היו להלך בגלות תקופות ממושכות כדי לשבר את הגוף, וממילא הנשמה תוכל יותר להתעלות. פעם הגיעו לאכסניה בשעת לילה מאוחרת, נשכבו על הרצפה ושקעו בתרדמה. לפתע נכנסו לשם כמה גויים שכורים והתחילו לרקוד. אמרו: "הנה שני יהודים, הבה ונרקיד גם אותם". תפסו את רבי זושא שהיה יותר קרוב אליהם, צרפוהו בכח אל המעגל ורקדו עמו דקות מספר, עד שהצליח להתחמק וחזר לשכב. כשנוכחו לדעת שהיהודי איננו, נגשו אליו ומשכוהו שנית אל הריקוד.

אחרי הפעם השלישית אמר רבי אלימלך לאחיו רבי זושא: "הלא גם אני בגלות. ברצוני לסבול מעט יסורים. הבה ונתחלף במקומות, ובפעם הבאה יקחו הגויים אותי". רבי זושא הסכים והם התחלפו במקומותיהם.

השכורים לא שכחו את היהודי וניגשו למושכו. אלא שהפעם עצר גוי אחד את חבריו ואמר: "את היהודי הזה לקחנו כבר שלש פעמים, הבה ונקח הפעם את היהודי השני..." ושוב נטלו עמם את רבי זושא... אמר רבי אלימלך: "אם זושא צריך לרקוד - הוא ירקוד. לא יעזור שם דברי!" (מנחת האור)

מזוזה או בובה

מין ה'קהילות יעקב' זצ"ל כובד במצות סנדקאות. נסע במונית למקום הברית, ולפתע ביקש לעצור, רצה לרדת. למה, מה קרה? מהראי שבחזית השתלשלה בובה... "עבודה זרה!" רטן הגאון. מלווהו השתאה. קישוט קטן הוא ותו לא. מכל מקום, ביקש מהנהג והלה החביא אותה מאחורי הראי. נחה דעת הגאון. המלווה עדיין השתומם. שאל את הנהג "לשם מה לך הבובה הזו?" "היא מביאה לי מזל", היתה התשובה...

מוזר? בכלל לא!

הבורא השריש בנו אמונה, כדי שנאמין בו. אבל הבחירה נתונה, והאדם יכול להפנות את אמונתו לערוצי אכזב וכזב. להאמין במזל, להאמין בעצמו ובזולתו. לקבוע במשקוף ביתו נעל או בד במקום מזוזה, לייחס כח לבובה.

אמר רבי זלמן סורוצקין זצ"ל:

יש חכמים בעיניהם, הלועגים לכל קודש, מתיימרים בקידמה ומצהירים על עצמם כאינם מאמינים;

אבל בשום פנים ואופן לא יגורו בבית מספר שלוש-עשרה, לא יעברו מתחת לסולם, ואם חתול שחור יחצה דרכם - ישובו על עקבותיהם...

עליהם כתוב "זבחו לשדים, לא אלוה". מדוע מודגש שהשדים אינם אלוה? כי זו כוונת הכתוב: לשדים, זובחים אתם - אז למה לא לא-לוק?! אם מאמינים אתם - אז למה לא באלוקי ישראל?! למה לא במשה ובתורתו?! (מה.)

הרב אהרון פסין שליט"א, בדק ומצא כי

בתורה מופיעות צמד המילים "בנים ובנות" שמונה-עשרה פעמים.

בשבע-עשרה מהם הטעם הוא 'טפחא', כלומר מפריד בין המילה בנים למילה בנות. רק במקרה אחד מופיע 'מרכא טפחא' המורה על חיבור ביניהם.

יש כאן רמז נפלא:

בשבע-עשרה הפעמים כמנין טו"ב, הטעם של בנים הוא 'טפחא', ומורה על הפרדה בין בנים לבין בנות: כי כשיש הפרדה ולא חלילה תערובת, אזי טוב הדבר.

הפעם היחידה שבו הטעם מורה על חיבור בין בנים לבנות 'מרכא טפחא' הוא בפסוק: "בנים ובנות תוליד ולא יהיו... כי ילכו בשבי", כי כשיש חיבור בין בנים לבנות הדבר רע, ומביא חלילה לתוצאות הרת אסון.

ועוד נרמז מהחיבור בפעם השמונה-עשרה, שהעת הנכונה והמותרת לחיבור בנים ובנות, היא בגיל שמונה-עשרה, ש"בן ח"י לחופה".

מעשה באדם שהיה נשוי לאישה מושלמת - כך יכול להתחיל רק משל. ואכן, משל הוא ממשלי **הגאון בעל "כף החיים" זצ"ל** - אצילית ונאה היתה, גם חכמה, פיקחית, חרוצה ובעלת מידות נאות. אשת חיל עטרת בעלה. אשה יפה אשרי בעלה. עלתה עליו בכל תחום, וידע להוקיר זכייתו. פעם התארח באיזה מקום, שתי יין והתבשם. לבעל הבית היתה בת שהגיעה לפרקה, והתקשה להשיאה. כשראה שאורחו בגילופין, ניצל את המצב. דיבר על לבו שייקח את בתו. מה בכך שנשוי הוא, יהא נשוי לשתיים. עוד היין הומה במוחו, הביא האב עדים וערך טקס קידושין... בצאתו, צינן אוויר הלילה את להט היין, והצטער מאד. איך יישא אשה נוספת על אשתו? ואם ידרוש לנתק את הקשר, יעורר עליו את חמת ידידו. אמר לנפשו: "תמיד בהיותי בצרה סחתי לאשתי ומצאה מוצא. אף עתה אשאל בעצתה". בא לביתו, ישב לפני אשתו והשפיל עיניו. אמר בשפל קול: "הסכלתי עשות, עשיתי דבר שאינו הגון". "מה הדבר?", חקרה.

סח ששתה והשתכר, ונתפתה לקדש את בת המארח, ועתה מבקש הוא עצה להיפטר ממנה. שאלה בת מי היא, והבינה הכל. הכירה את הנערה. אמרה: "למה לך לגרשה, תשאנה בשעה טובה!" לראשונה נשא אליה עיניו: "לא עת צחוק עתה, ברצינות אדבר!" "וכך אף אני" ענתה. "תשאנה לאשה בסימן טוב, ואיני מקפידה על כך כלל!" תמה. אמר "אביה דורש שאשאנה בתוך חודש ואביאה לביתו!" ענתה: "מדוע לחכות חודש? תשאנה בשבוע הבא!"

לא האמין למשמע אזניו, ואמר "איך אסתדר בתוך שבוע, הלא צריך אני לשכור עברה דירה!" אמרה "מה הבעיה, תבאינה לכאן ונדור יחדיו. רק ביום החופה אלך לבת אבי ואשב שם חודש ימים, כדי שתשמח בה, ואחר אשוב ונדור יחדיו". והוסיפה: "אל תדאג, אני אחזור! רק אתן לכם חודש ימים לשמוח יחדיו. ובתנאי אחד: כל אותו חודש לא אבוא לכאן, ואתה לא תבוא לבית אבי ה' לי הבטחתך!" בעל כורחו הבטיח בשפה רפה, ולא כבש פליאתו: "בטוח הייתי שתרגזי ותקללי אותי על שבגדתי ונשאתי אישה נוספת. והנה קיבלת את הדברים בקור רוח. איך יובן הדבר?" ענתה: "לכל דבר יש תרוץ, לפעמים מובן הוא מיד ולפעמים כעבור זמן. בהגיע הזמן תבין". וכך היה. הודיע להורי כלתו שהחתונה תערך בשבוע הבא, ואשתו עזרה להכין את הבית ולקשטו, אפתה ובישלה והלכה לבית אביה.

הכניס כלתו לביתו, ועתה כשלא היה מבושם בינו ראה אותה בכל כיעורה. נפל לבו בקרבו: איך תעמוד ליד אשתו! אמר לנפשו: ביופי אינה מצטיינת, אולי מצטיינת היא בשיכלה. שאלה אותה: "מה היום?" ענתה: "חתונה"

אמר "זאת אני יודע, אבל איזה יום היום בשבוע. ראשון, שני?" חזרה כהד "שני". לא העמידה על טעותה, אלא שאל "ואתמול היה יום ראשון, שני?" חזרה כהד "שני".

"ומחר מה יהיה?" שאל. "איך נדע, יבוא ונראה", ענתה. ראה שנפל בפח. אמר לנפשו: אולי תהיה כמשרתת בבית. אמר לה "הביאי בטובך מעט מים". שאלה "מהיכן?" אמר "מהמטבח".

הלכה, וכעבור רגע ארוך חזרה. כוס מלוכלכת בידה, ומעט מים. בסלידה שתה והושיט לה את הכוס. "איני צריכה", ענתה. "תחזירי למטבח", הורה. אמרה "למה, תניח על הרצפה".

קם ואמר "מיד אשוב". הלך לבית חברו ושכר שירותיו ששיג מאביה גט פיטורין, יעלה ככל שיידרש... חודש ימים ישב משמים בביתו, וליבו יצא אחר אשתו. ככלות החודש קיימה הבטחתה וחזרה. כמה מאושר היה בשובה! אמר לה בבושה "כאשר צפית כן היה, הקושיה התיישבה מאליה. הבנתי מדוע הייתי כל כך אדישה! ודאי אמרת בלבך: אם אתן לו עצה כיצד לגרש אותה, יחשוב מי יודע איזה אוצר יקר נשמת מידו. אינח לו להביאה לביתו וייווכח בעצמו איזה מקח רע לקח".

והנמשל, אמר בעל 'כף החיים' זצ"ל: התורה נמשלה לאשת החיל שאין כטובתה. מגינה על האדם ומצילתו מכל פגעים שבעולם. בה יצר הרע ומדיח את האדם לקחת אישה על אשתו, לילך אחר תאוות העולם, תעתועיו ומדוחיו. אך "לו חכמו ושיכלו זאת" - ואין "זאת" אלא תורה שעליה נאמר "זאת התורה" - היו מבינים שאין כחכמת התורה וכצדקת הדרכותיה. ברם, לפחות "יבינו לאחריתם", יראו אחרית דבר, איך הלכו מדחי אל דחי, והפסידו מכל צד, ואז, לפחות, ימהרו להיפטר מהאישה הזרה ולשוב אל התורה הקדושה!

(נמני השבוע)

באחד הימים התבטא **הסטיפלר זצ"ל** בענוותנותו: "הסוכה שלי היא הגדולה ביותר בשכונה, והראיה לכך היא שתמיד באים לסוכה שלי לשמחת בית השואבה", כשלהגע לא עולה על דעתו שהמונים הבאים לקבל פני רבם ברגל, רוצים לשאוף אל קרבם ניחוחות טהורים של תורה ויראת שמים... (נהאר)

אין הקב"ה סופר ומנהיג דפי למרא, אלא שומר לימיה. (רבי אהרן מקראין זצ"ל)

תגדל, תבין! אף עינה להצדקות; צור אורה.

"כל עצמותי תאמרנה, ד' מי כמוך"

אומר המדרש: לא נאמר פסוק זה אלא בשביל לולב - השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם; ההדס דומה לעין; ערבה דומה לפה; והאתרוג דומה ללב. ואין בכל האיברים גדול מאלו, שהם שקולים כנגד כל הגוף.

מה זה אומר לגבנו? לאחר שהימים הנוראים עברו עלינו לטובה, והקב"ה אמר: "מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך, שובה אלי כי גאלתיך", עכשיו 'קח עצמך בידיים', הראה שבכוחך 'לנענע עצמך לכל רוח', כי לבך ברשותך ואתה בעלים על רצונותיך! קדימה ואחורה, ימינה ושמאל, מעלה או מטה, אתה הקובע!

זה הלך של ארבעת הימים: אם 'ניקח עצמנו בידיים', ונוכח שאנו מסוגלים לכפות רצוננו על עצמנו, להוליך עצמנו עם כל איברנו לכל עבר שנחליט, נוכל גם לפעול במרום כעתירתנו ובקשתנו, לעצור רוחות רעות וטללים רעים, ולהוריד גשמי ברכה ושפע רב מכל העולמות!

(תהלים)

הוא סימן לי בידו לבוא אחריו, וכך עשיתי. הגענו אל החצר שסביב המטבח, שהיתה עשויה אדמת טרשים קשה כברזל.

הוא נתן בידי פטיש קטן, ואמר לי: "בתוך שעות ספורות עליך לחפור כאן בונקר בגודל של שני מטרים על שני מטרים, שבו יוכלו חיילינו להתחבא בעת הפצצות אויבנו הרוסים. חזרתך למטבח תלויה בחפירת הבונקר. שמעת, יהודון חצוף?" כוונתו היתה, כי כשם שלעולם לא אצליח לחפור באדמת טרשים זאת, כך לעולם לא אשוב למטבח...

עיני חשכו ורוחי נשברה. כיצד אוכל אני, בחור צעיר שבידו פטיש קטן, לסדוק ולו סדק קל באדמת הטרשים, שלא לדבר על חפירה של בור ועוד בעומק של שני מטרים?

נשאתי עיני למרום, וביקשתי מהקב"ה שיחון אותי ויצווה את ברכתו וחסדו עלי. הרי הבטיחוני כי 'מזונותיו יהיו מצויים לו ברווח ובכבוד כל חייו', הנני עדין נער צעיר, וכי זהו 'כל חייו'?

לא ארכו הדקות, ולידי חלפה משאית ובה חיילים נאצים. כשראו אותי עומד בדרך, חיפשו להשליך עלי דבר מה, ולפי שלא היה בידיהם דבר, החלו זורקים עלי ירקות שנמצאו במשאיתם: תפוחי אדמה, גזרים ומלפפונים, תוך המטרת הרופים וגדופים.

כבר אז ראיתי את התגשמות הברכה של 'מזונותיו מצויים לו ברווח'. סביבי פזורים היו עשרות ירקות ממינים ומסוגים שונים, וכל זאת באמצע מלחמה ומתוך מחנה בעודה נאצי, שבו מידי יום עשרות יהודים נפחו את נשמתם מרעב.

אולם, עדין היתה ישועתי רחוקה. הלא היה עלי ליצור באמצעות פטיש קטן בור ענק באדמה קשה כברזל, אך הביטחון בד' לא מש ממני. המשכתי וביקשתי מד' כי כשם שעזרני עד כה, כן יעזרני הלאה.

לאחר זמן קצר עברה לידי משאית נוספת ובה חיילים פולניים. כשראו את כמות הירקות המונחת לפני ובהתחשב בעובדה שחזותי החיצונית היתה משופרת בזכות עבודתי במטבח, הם היו בטוחים שאני ממונה על הסחורה, ובקשו ממני.

ד' נתן במוחי רעיון להעמיד פנים כמפקד, אמרתי להם כי אם תכף ומיד יחפרו לי כאן בור בקוטר של שני מטרים, אחלק להם מן הירקות. הם שבו למשאית, נטלו כלי עבודה ובמאמץ משותף ורב חפרו בור.

שילמתי את שכרם בירקות, והם הלכו לדרכם. במשך כל זמן החפירה, לא נקפתי אצבע! עמדתי מן הצד כמפקד, והמתנתי לראות את תוצאות מעשיהם. הברכה התגשמה במלואה ומזונותי היו מצויים לי ברווח ובכבוד; ברווח - ירקות בשפע, ובכבוד - כמפקד על פלוגת חיילים...

בעיניים דומעות מהתרגשות פניתי לכוון המטבח, וקראתי למפקד הגרמני לראות במו עיניו את הבור. הוא לא האמין, ואף לא הבין, כיצד הצלחתי לחפור בור גדול כזה, ועד בעזרת פטיש בלבד.

כשהוא נדהם ממראה עיניו, סינן מבין שיניו כמלאך רע העונה אמן בעל כורחו:

"תמיד ידעתי שעליכם היהודים, שומר א-לוקים". לא היתה לו ברירה, והוא החזיר אותי למשמרתי בעבודת מטבח.

כך, בחסדי ד', המשכתי לעבוד עד לסיום המלחמה. החלטתי אז בהחלטה נחושה, כי אם בעזרת ד' אצא חי מעמק הבכא, אמשיך לברך את ברכת המזון בכוונה, ואודה למי שנתן לי מזונות ברווח ובכבוד גם בגיאי צלמוות.

"ואכן, סיים ר' שמעון את סיפורו בהתרגשות עזה, "כפי שעיניכם רואות, אני שומר את הבטחתי בדבקות. ד' לא עזבני, עד כה עזרוני רחמי, והלוואי וימשך לנהוג עמי לנצח בחן, בחסד וברחמים".

בבית הכנסת "הר צבי" שבירושלים, התפלל יהודי שבע ימים והדור פנים בשם ר' שמעון. ר' שמעון היה מקפיד על קיום מצוה קלה כבחמורה. אולם מצוה אחת היה מחבב באופן מיוחד ומייקר בכל נפשו ולבו. המצוה "שלו" היתה מצוות "ברכת המזון".

בימי חג הסוכות, השכנים בסוכות הסמוכות התענגו לשמוע את ר' שמעון מברך ברכת המזון בהתרגשות, בכוונה, בדקדוק גדול ובנעימות מתוקה שאין דומה לה. הנושא התמיה את ידידיו שגרו בשכנות, ברח' צפניה, ובאחד הימים הם נגשו אליו ושאלוהו: "במה שונה מצוה זאת משאר מצוות? מדוע זכתה דווקא מצוה ברכת המזון לשימת לב וכובד ראש שכזה מצדך?" רבי שמעון חייך את חיוכו המפורסם, חיכך את ידיו, עצם את עיניו והחל לספר את סיפורו המופלא:

בהיותי ילד צעיר כבן אחת-עשרה, טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, למדתי בתלמוד תורה בעיירתנו בפולין. באחד הימים הגיע לתלמוד תורה הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, כדי לבחון אותנו על ידיעותינו.

בסיום הבחינה אמר לנו, כי כפרס על הצטיינותנו הוא מגלה לנו סוד כ'מתנת חיים', ואז הוא חזר על דברי ה'באר היטב':

"מצאתי למה לא מופיעה האות פ' בברכת המזון, לפי שכל מי שברך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף ולא קצף... וכל מזונותיו מצוין לו ברווח ובכבוד כל ימיו... והמדקדק יזהר לברך דווקא מתוך הספר ולא בעל פה".

באותה שעה קבלתי על עצמי לברך ברכת המזון בכוונה. דא עקא שקבלה זאת דרשה ממני מסירות נפש רבה: כל ילדי הכיתה היו מסיימים את ארוחתם במהירות ומברכים בזריזות כדי לרוץ לשחק, ואילו אני הייתי מברך את ברכת המזון בכוונה, מילה במילה ובכובד ראש. עקב כך הייתי מחמיץ את הזמן שיועד למשחק, ובכל זאת עמדתי בקבלתי במשך כל השנים. עד שנודע שמי בין כל ילדי התלמוד תורה וכינו אותי 'הילד של ברכת המזון'.

ילדותי המאושרת נגדעה כשעננים שחורים העיבו את שמי פולין. הנאצים יימח-שמן השתלטו על כל פרבריה ומבואותיה. מידי פעם בפעם ערכו 'סלקציה', שבה הפרידו באכזריות חייתית נוראה מבוגרים וילדים: את הילדים והזקנים שלחו למחנות ההשמדה, ורק את האנשים הכשירים לעבודה הותירו בחיים.

באחת הפעמים הועמדנו בשורה למיון: הזקנים והילדים שהופנו לצד שמאל, נידונו למיתה; והצעירים שהופנו לימין, זכו לחיים.

אני שהייתי גבוה מבני גילי, ניסיתי להיראות גבוה ככל יכולתי, ואכן, בחסדי שמים נשלחתי ימינה.

הנאצים הארורים דרשו מכל אחד לומר באיזה תחום הוא מוכשר, כדי לנצלנו לעבודה למען גרמניה. אני, שהייתי נער צעיר, לא היה בידי כל מקצוע.

נרעדתי מעצם השאלה, ולא ידעתי מה עלי להשיב. לפתע שמעתי לחישה מאחורי: "אמור כי הנך טבח מעולה. ואני העוזר שלך". לא היה לי מה להפסיד, ועל כן נעניתי לו. הודעתי כי אני טבח וכי היהודי העומד מאחורי הוא עוזרי, והגרמנים סיווגו את שנינו כעובדי מטבח.

כבר אז ראיתי כיצד מתגשמת הברכה של "מזונותיו מצויים לו ברווח". בשל היותי טבח, קיבלתי מזון באופן סדיר, חזותי הבריאה והחסונה העידה על כך שגורלי שפר עלי...

כל אותה עת שבה עבדתי כטבח, לא ויתרתי ולו על פעם אחת של ברכת המזון כהלכתה; כשידעתי שלא אוכל לברך במתינות, לא אכלתי לחם.

לאחר כמה חודשי עבודה ביקר במטבח קצין גרמני מרושע, וכיון שחרה לו לראות נער יהודי שבשרו טרם כחש, הוא צווח במלוא גרונו: "שילד יהודי יעבור במטבח ויתפסם? היה לא תהיה! וכי זהו בית הבראה?!"